

Deelname aan het tweede Plan voor wetenschappelijke ondersteuning van een beleid gericht op duurzame ontwikkeling (PODO II)**I. Inleiding**

De Ministerraad heeft op 12 mei 2000 de uitvoering goedgekeurd van het tweede Plan voor wetenschappelijke ondersteuning van een beleid gericht op duurzame ontwikkeling (PODO II) waarvoor de federale Staat en de gefedereerde entiteiten een samenwerkingsakkoord gesloten hebben.

Het PODO II vormt een geheel. Het hergroept twee soorten acties die samen tot doel hebben duurzame ontwikkeling (D.O.) te bevorderen door het accent te leggen op de voor D.O. belangrijke terreinen, te weten:

- *onderzoeksacties verdeeld over drie onderdelen:*

Deel I : Duurzame productie- en consumptiepatronen

Dit onderdeel is gericht op de analyse van de problematiek van D.O. en meer specifiek de analyse van productie- en consumptiepatronen, op de evaluatie en ontwikkeling van instrumenten en indicatoren en op de behandeling van de thema's "energie", "transport" en "agro-voeding".

Deel II : Global Change, ecosystemen en biodiversiteit

Dit deel zal onderzoek toelaten inzake klimaat en atmosfeer, terrestrische ecosystemen en zoetwater, evenals mariene ecosystemen. Het omvat bovendien onderzoek inzake biodiversiteit met betrekking tot de bovenvernoemde ecosystemen, evenals inzake de problematieken gekoppeld aan de Biodiversiteitsconventie van de Verenigde Naties. Het onderzoek met betrekking tot Antarctica zal uitgevoerd worden in het kader van de hierbovenvermelde thema's. In antwoord op de noden van het Verdrag inzake Antarctica, zullen de DWTC evenwel een coherente benadering van deze specifieke problematiek verzekeren.

Deel III : Ondersteunende acties

Dit deel beoogt de integratie van wetenschappelijke gegevens en een aangepast beheer ervan te stimuleren en op actieve wijze de communicatie en informatie-uitwisseling naar de verschillende betrokken groepen te promoten.

De operationele directie en het beheer zijn toevertrouwd aan de DWTC. Deze worden bijgestaan door specifieke begeleidingscomités voor elk onderdeel van het PODO II. Deze comités zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van de betrokken federale, regionale en gemeenschapsadministraties.

II. Tenuitvoerlegging**A. Voor wie staan de oproepen open?**

Alle onderdelen van het PODO II staan open voor universitaire instellingen, wetenschappelijke overheidsinstellingen en onderzoekscentra zonder winstgevend doel.

Bepaalde onderdelen van het PODO II staan tevens open voor andere typen kandidaten (gespecialiseerde studie bureaus, studiediensten van administraties en openbare instellingen,...). Deze dienen zich te richten naar de beschrijving van elk van de oproepen.

De kandidaten hebben de mogelijkheid voorstellen in te dienen in het kader van een of meerdere oproepen, voor zover de voorstellen aangepast zijn aan de inhoud en de criteria eigen aan elk van de oproepen.

Een voorstel wordt gezamenlijk ingediend door meerdere ploegen (twee of meer), genoemd netwerk, en uitzonderlijk door een enkele ploeg.

B. Typen onderzoek**1. Het strategische onderzoek**

Dit type van onderzoek beoogt:

Een bijdrage, in ruime zin, te leveren aan de vermeerdering van de kennis in het betreffende onderzoeksdomein. De beleidsondersteuning verloopt op indirecte wijze : door kennisverruiming, nieuwe data, vernieuwende invalshoeken of concepten, ontwikkeling van modellen... Het wil anticiperen op de behoeften, met name op het vlak van beleid, door een toekomstgerichte en een alarmrol te vervullen en bepaalde onzekerheden weg te werken, om zo een meer relevante steun aan de besluitvorming te bieden.

2. Het gerichte onderzoek

Het gerichte onderzoek sluit rechtstreeks aan bij een specifieke, actuele beleidsvraag, een actuele behoefte inzake wetenschappelijke ondersteuning van de beleidsvoorbereiding rond een afgelijnd thema.

3. Gemengde acties

De gemengde acties situeren zich op de intersectie tussen de twee onderdelen van het PODO II : ze beogen de voor een duurzame ontwikkeling noodzakelijke integratie van de sociale, economische en milieudimensies te stimuleren.

Ze worden gerealiseerd in het kader van onderzoeksprojecten die beantwoorden aan een noodzaak tot uitwerking, transpositie, tenuitvoerlegging, opvolging of integratie van sectorale beleidsvormen, zoals het beleid inzake milieu, energie, sociale zaken, industrie, landbouw, bosbouw, visserij, beheer van natuurlijke hulpbronnen, transport, toerisme,....

Binnen het PODO II wordt voorzien om, via twee oproepen, vijf gemengde acties te financieren. Een gemengde actie zal typisch worden uitgevoerd door een interdisciplinair netwerk van meerdere onderzoeksploegen (bv.: natuurwetenschappen, sociale wetenschappen, economische wetenschappen, beheerwetenschappen). De onderzoeksprojecten zullen twee jaar duren.

Deze onderzoekstypes zijn van toepassing voor de delen I en II van het PODO II en zullen niet noodzakelijkerwijze aan bod komen in elke oproep.

De kandidaten dienen zich te richten naar de beschrijving van elk van de oproepen.

C. Evaluatie

De voorstellen ingediend in het kader van een oproep, zullen het voorwerp uitmaken van een externe evaluatie door buitenlandse wetenschappelijke experts, die gekwalificeerd zijn in het betreffende onderzoeksdomein.

III. Huidige oproep tot voorstellen

In het kader van de tenuitvoerlegging van het tweede Plan voor wetenschappelijke ondersteuning van een beleid gericht op duurzame ontwikkeling, worden meerdere oproepen tot voorstellen voorzien die elk verschillende thema's behandelen.

De huidige oproep heeft enkel betrekking op deel I en behandelt de volgende thema's :

- Algemene vraagstellingen betreffende duurzame productie- en consumptiepatronen
- Energie
- Transport
- Agro-voeding

De oproep staat open voor onderzoeksvoorstellen van het strategische en het gerichte type. Zowel de strategische als gerichte onderzoeksprojecten hebben een minimum duur van twee jaar en een maximum duur van vier jaar.

De indicatieve kalender van de verschillende oproepen, waaronder de huidige oproep, is opgenomen in bijlage.

IV. Modaliteiten voor het beantwoorden van de huidige oproep tot voorstellen

— Personen die wensen te reageren op deze oproep kunnen de nodige informatie bekomen:

- via het Internet: een elektronische versie van het dossier is beschikbaar op volgend adres:

<http://www.belspo.be>

- of door zich per post of per fax te wenden tot :

PODO II Deel I "Duurzame productie- en consumptiepatronen"

Federale diensten voor wetenschappelijke, technische en culturele aangelegenheden

Wetenschapsstraat 8

B-1000 Brussel

Telefax 02/230.59.12

— Aandacht : op aanvraag kan het indieningsdossier ook verkregen worden op diskette voor PC, formaat Word 97.

Alle voor de indieners van voorstellen nuttige informatie zit vervat in :

- Document A : Algemeen informatiedossier;
- Document B : Informatie- en indieningsdossier ten behoeve van de kandidaten.

Het document *B* is specifiek voor elke oproep.

— De indieners van voorstellen dienen de richtlijnen van het document *B* te volgen.

V. Afsluitingsdatum

De voorstellen moeten de DWTC **ten laatste op 2 april 2001 om 18 uur** bereiken.

De indieners van voorstellen moeten erop toezien dat hun voorstellen binnen de gestelde termijnen toekomen.

Eenmaal de afsluitingsdatum verstreken, zullen de DWTC geen rekening meer kunnen houden met antwoorden op de oproep tot voorstellen.

VI. Beschrijving van de activiteiten die het voorwerp uitmaken van deze oproep

A. Algemene benadering van het onderzoek

Het onderzoek met betrekking tot de geselecteerde thema's (algemene vraagstellingen, energie, transport en agro-voeding,) kan op verschillende manieren worden benaderd en zo aanvullende antwoorden geven. Inderdaad, de probleemanalyse, de ontwikkeling van beleidsinstrumenten en de analyse van besluitvormingsprocessen zijn complementair en noodzakelijk voor onderzoek in een context van duurzame ontwikkeling. Deze benaderingen sluiten mekaar niet wederzijds uit en kunnen in een onderzoeksvorstel gelijktijdig of afzonderlijk aan bod komen:

A. Analyse van de problematiek

A.1. Basisconcepten

A.2. Analyse-instrumenten

A.3. Gegevens en indicatoren

B. Ontwikkeling van instrumenten

B.1. Institutionele instrumenten

B.2. Instrumenten voor bedrijven en gezinnen

C. Analyse van de besluitvormingsprocessen en de uitvoering ervan

B. Onderzoeksthema's

Bepaalde aspecten van de geciteerde onderzoekslijnen, specifiek gericht op één van de vier thema's, kunnen samen behandeld worden met de andere thema's van deel I.

B.1. Algemene vraagstellingen

Het bestuderen van de problematiek van (duurzame of niet-duurzame) productie- en consumptiepatronen in zijn geheel of van bepaalde specifieke aspecten die niet behandeld worden binnen de drie andere thema's.

1 Rol van de actoren

2 Productiewijzen

3 Consumptiepatronen

4 Interacties tussen de productie- en consumptiepatronen

5 Beleid van geïntegreerde en duurzame netwerken

6 Indicatoren

7 Bestaande of te ontwikkelen instrumenten

8 Besluitvormingsmethoden en modaliteiten voor de uitvoering ervan

B.2 Energie

Het onderzoek zal rekening houden met de verschillende hierna aangehaalde thema's. Deze interageren onderling en kunnen niet allemaal worden beschouwd als afzonderlijke onderzoeksthema's, maar maken deel uit van een algemene context waarmee rekening moet worden gehouden.

1. De problematiek van de klimaatsverandering

Het onderzoek zal niet alleen de energiesector behandelen, maar zal alle activiteiten waarbij broeikasgassen worden uitgestoten (transport, landbouw, gezinnen, industrieën) in aanmerking nemen.

2. De ontwikkeling van alternatieve en/of hernieuwbare energiebronnen

3. Rationeel energiegebruik (REG)

4. Energieverbruik doorheen de hele levenscyclus van de producten en diensten

5. De instrumenten

B.3. Transport

Het onderzoek voorgesteld in het kader van het thema 'Transport' dient zich niet te beperken tot de analyse van de huidige situatie. Het onderzoek dient tevens maatregelen of instrumenten voor te stellen die er op gericht zijn de transportstromen te verbeteren door in te spelen op het aanbod en de vraag. Daarbij dient aandacht besteed te worden aan de verschillende aspecten van duurzame ontwikkeling. Het onderzoek zal dus de milieu-, de sociale en de economische aspecten van het transport behandelen. De door het onderzoek voorgestelde instrumenten en maatregelen dienen geëvalueerd te worden vanuit het oogpunt van aanvaardbaarheid, doeltreffendheid en haalbaarheid.

De globale milieuaspecten

De sociale aspecten

De economische aspecten

De algemene aspecten (indicatoren, gegevensverzameling, de wettelijke aspecten van het transportbeleid,..).

B.4. Agro-voeding

Elke benadering van de voedingsproblematiek moet rekening houden, met een geïntegreerde aanpak, met zowel wetenschappelijke als economische, sociale en milieuaspecten.

In een context van duurzame ontwikkeling zijn de prioritaire onderzoekslijnen:

1. *Traceerbaarheid van de voedingsproducten en Life Cycle Analysis (LCA)*

2. *Aangepaste etikettering- labelling en authenticiteit*

3. *Verpakking van voedingsmiddelen*

4. *Systemen van geïntegreerd kwaliteits- en risicobeheer*

5. *Onderzoek naar de voedingsconsumptiepatronen*

6. *Technieken voor detectie en identificatie van pathogene micro-organismen*

Rekening houdend met de bekommernissen van de sector, worden bijkomend twee problematieken in rekening genomen :

- *de genetisch gemodificeerde organismen*

- *Residu's en contaminanten in de voedingsproducten (antibiotica, hormonen, anabole stoffen, dioxines, residu's van pesticiden, mycotoxines, zware metalen, allergenen...)*